

Privremeno izdanje

Funkcioniranje demokratskih institucija u Bosni i Hercegovini

Rezolucija 1701 (2010)¹

1. Od trenutka pristupanja Bosne i Hercegovine Vijeću Evrope 2002. godine, Parlamentarna skupština Vijeća Evrope je mnogo puta pozivala na provođenje reforme Ustava kako bi se poboljšalo funkcioniranje demokratskih institucija Bosne i Hercegovine, osiguralo poštovanje Evropske konvencije o ljudskim pravima i ubrzale neophodne reforme s ciljem potpunog ispunjavanja preostalih obaveza i angažmana. U svojoj Rezoluciji 1626. (2008) o poštovanju obaveza i angažmana Bosne i Hercegovine, Skupština je pozvala sve političke strane da „odmah nakon lokalnih izbora iz oktobra 2008. godine, ponovno otpočnu dijalog o raznim prijedlozima reforme, u bliskoj saradnji sa Evropskom komisijom za demokratiju kroz pravo (Venecijanska komisija), kako bi se do oktobra 2010. godine sastavio i usvojio novi ustav“.

2. Skupština žali što je činjenica da nije postignuta reforma Ustava dovela do zastoja u radu državnih institucija u toj mjeri da djelovanje entiteta i stranaka blokira donošenje odluka. Stalna sukobljavanja i opstrukcije negativno utiču na ispunjavanje obaveza na koje se Bosna i Hercegovina obavezala pristupanjem u Vijeće Evrope. Osim toga, Bosna i Hercegovina zaostaje za susjedima na putu euroatlantskih integracija, a zaostajanje je svakim danom sve veće. Sve ovo sprečava provođenje neophodnih reformi kao što su:

- 2.1. provođenje Nacionalne strategije o ratnim zločinima i reforma pravnog sistema;
- 2.2. usvajanje Revidirane strategije za provođenje Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma;
- 2.3. reforme vezane za decentralizaciju i učinkovit prijenos sektorskih nadležnosti i finansijskih resursa na općine u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj.

3. Skupština primjećuje da su, nakon usvajanja Rezolucije 1626. (2008), pokrenute dvije inicijative s ciljem provođenja reforme ustava:

- 3.1. « Prudski proces » je okupio vođe glavnih političkih stranaka koje čine većinu na državnom nivou. Ovaj proces je doprinio rješavanju otvorenih pitanja kao što su usvajanje

¹ Skupštinska debata 26. januara 2010 (4. zasjedanje) (vidjeti dokument 12112, izvještaj Komiteta za poštivanje dužnosti i obaveza od strana zemalja članica Vijeća Evrope (Monitoring komiteta), koizvjestioci: gosp. Čavušoğlu i gosp. Sasi). Skupština je usvojila tekst 26. januara 2010. (4. zasjedanje)

Amandmana I na Ustav, radi se o Amandmanu o Brčko distriktu, te sporazum o organiziranju popisa stanovništva 2011. godine;

3.2. « Butmirski proces » je bila zajednička inicijativa koju su vodile Sjedinjene Američke Države i Evropska unija s ciljem postizanja sporazuma između ključnih domaćih političara o paketu konkretnih prijedloga vezanih za reformu Ustava i podjelu državne i vojne imovine. « Butmirski paket », koji je podržao švedski ministar vanjskih poslova, Carl Bildt, u ime Evropske unije, te Jim Steinberg, zamjenik državnog sekretara, u ime Sjedinjenih Američkih Država, nastojao je da uskladi unutrašnje ustavno uređenje sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima te da poboljša funkcioniranje demokratskih institucija države. Venecijanska komisija je neslužbeno uključena u sastavljanje „butmirskog paketa“.

4. Nažalost, obje inicijative do danas nisu dale konkretne rezultate. « Prudski proces » se završio i prije nego što je i započela stvarna rasprava o konkretnim reformskim prijedlozima, dok u « butmirskom procesu » još uvijek nije postignut sporazum između glavnih aktera na domaćoj političkoj sceni.

5. Skupština je veoma zabrinuta što nije postignut napredak u reformi Ustava. Skupština je obaviještena o presudi Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine, po kojoj je sud presudio da nepodobnost aplikanta za kandidaturu na položaj u Domu naroda i Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, s obzirom da se ne deklarišu kao jedni od tri „konstitutivna naroda“, predstavlja kršenje člana 14.i u kontekstu člana 3. Protokola 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima, i člana 1. Protokola 12. Konvencije. Kako bi se postupilo u skladu sa odlukom Suda, vlasti Bosne i Hercegovine moraju provesti reformu Ustava. Ako se reforma ne provede narednih mjeseci, nemoguće će biti održati sljedeće opšte izbore u oktobru 2010. godine prema novim pravilima pošto izborne odredbe neće moći biti promijenjene na vrijeme. Stoga postoji veliki rizik da će nakon izbora u oktobru 2010. godine, državne institucije ponovno biti uspostavljene u suprotnosti sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima.

6. Skupština je uvjerena da je još uvijek moguće u posljednji trenutak postići dogovor o ustavnim reformama. Međutim, Skupština primjećuje da se pregovori moraju fokusirati na cjelokupni set reformskih prijedloga koje je podržala i odobrila Venecijanska komisija i koji su u skladu sa standardima iz Evropske konvencije o ljudskim pravima. Parcijalni pristup utemeljen na kratkoročnim kompromisima i dvosmislenim formulacijama samo će prikriti probleme sa kojima se suočava Bosna i Hercegovina umjesto da ih riješi.

7. Skupština je duboko zabrinuta izjavama i djelovanjem političkih dužnosnika sa najvišeg nivoa Republike Srpske kojima se podrivaju državne institucije i osporava autoritet i ovlasti visokog predstavnika. Sve dok su nadležnosti države i entiteta u skladu sa njihovim ustavnim i pravnim obavezama, visoki predstavnik nema razloga da koristi ovlaštenja koja su mu dodijeljena na Bonskoj konferenciji, a po kojima on može da nameće zakonodavne tekstove. Sve dok se opstrukcije nastavljaju i sve dok se važne reforme blokiraju zbog etničkih programa i ponašanja entiteta, visoki predstavnik mora ostati vrhovni autoritet za provođenje Dejtonskog mirovnog sporazuma, pod političkom kontrolom i uz podršku Vijeća za provođenje mira.

8. Skupština smatra da su se, četrnaest godina nakon potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma, pojavili novi problemi koji kompromitiraju stabilnost institucija Bosne i Hercegovine te da treba tražiti novi pristup i nova rješenja. Zbog toga Skupština smatra da je krajnje vrijeme da se pokrene velika rasprava o problemima sa kojima je sada Bosna i Hercegovina suočena i načinima na koji bi se oni mogli riješiti, uz učešće glavnih domaćih i međunarodnih sudionika, uključujući i članove Vijeća za provođenje mira, a posebno institucije Evropske unije i susjede Bosne i

Hercegovine. Takva rasprava bi trebala doprinijeti da država više napreduje na putu euroatlantskih integracija. Vijeće Evrope bi moglo igrati vodeću ulogu u ovom procesu.

9. Imajući u vidu gore navedena razmišljanja, Skupština apeluje na sve sudionike sa domaće političke scene da se u potpunosti posvete istinskom i konstruktivnom dijalogu o konkretnim prijedlozima amandmana na Ustav BiH, u skladu sa preporukama Venecijanske komisije iz 2005. godine, kako bi se na vrijeme usvojio set reformi, s obzirom na opšte izbore u 2010. godini koji bi trebali biti organizirani u skladu sa revidiranim ustavom.

10. Osim toga, Skupština poziva vlasti Bosne i Hercegovine da:

10.1. prekinu opstrukcije i da djeluju u konstruktivnom duhu u državnim institucijama kako bi brzo usvojile glavne zakone neophodne za napredak na putu euroatlantskih integracija;

10.2. ubrzaju provođenje glavnih reformi vezanih za realiziranje preostalih obaveza preuzetih prema Vijeću Evrope, naročito kada se radi o Nacionalnoj strategiji o ratnim zločinima i Nacionalnoj strategiji za reformu pravnog sistema;

10.3. se povinuju odluci visokog predstavnika o produženju trajanja mandata međunarodnim sudijama i tužiteljima koji rade u Odjelu za ratne zločine Suda i Tužilaštva BiH, te da osiguraju neophodna sredstva i obuku za odgovarajuće osoblje kako bi bilo moguće, 2013. godine, zaposliti domaće sudije i tužioce koji će zamijeniti međunarodne službenike;

10.4. dovrše reformu o instituciji ombudsmana Bosne i Hercegovine te da ukinu postojeće urede ombudsmana na entitetskim nivoima;

10.5. provedu opštu reformu lokalne uprave s ciljem usklađivanja zakonā iz te oblasti na entitetskim nivoima, a u Federaciji Bosne i Hercegovine, između kantona, kako bi se doista prenijele nadležnosti u pojedinim sektorima na lokalne vlasti, ojačala fiskalna decentralizacija, razvili kapaciteti lokalnih vlasti i promovirala međuentitetska općinska saradnja;

10.6. osiguraju pluralizam medija i obezbijedi ravnopravan pristup medijima za sve političke stranke, kako bi se zagarantovalo pošteno i nepristrasno praćenje izborne kampanje za predstojeće parlamentarne izbore u oktobru 2010. godine.

10.7. hitno usvoje Revidiranu strategiju za provođenje Aneksa VII Dejtonskog sporazuma; sredstva za provođenje Revidirane strategije trebala bi biti osigurana prema odluci Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz februara 2009. godine;

10.8. hitno usvoje neophodne zakone za organiziranje općeg popisa stanovništva 2011. godine, prema sporazumu koji su ranije postigli ključni sudionici; i

10.9. da izvrše svoje pravne obaveze kako bi se završilo provođenje Konačne odluke za Brčko i time otvorio put za prestanak međunarodne supervizije.

11. Skupština donosi odluku da će pažljivo pratiti situaciju u Bosni i Hercegovini i poziva svoj Monitoring komitet da, na svojoj narednoj sjednici prije aprilskog zasjedanja Skupštine u 2010. godini, ispita napredak koji su ostvarile vlasti ove države u pogledu provođenja ove i ranijih rezolucija Skupštine o ovom pitanju, te da predloži i druge mjere koje treba poduzeti ako to situacija bude zahtijevala.